

Cena Jana Palacha_Ján Országh

Hippokratovský spis 0 svaté nemoci do češtiny poprvé přeložil student

Mgr. Ján Országh, student oboru latina – řečtina v magisterském programu filologie, za diplomovou práci *Hippokratés: 0 svaté nemoci. Překlad a komentář spisu, úvodní studie* získal Cenu Jana Palacha. Kromě překladu jednoho z nejstarších spisů hippokratovského korpusu ve své práci přibližuje charakter a strukturu spisu a věnuje se otázkám jeho datace, autorství, recepce a textové tradice.

Cenu Jana Palacha převzal Mgr. Ján Országh na dubnové Vědecké radě Filozofické fakulty UK 18. dubna z rukou děkana fakulty doc. PhDr. Michala Stehlíka, Ph.D.

„Diplomová práce Jána Országha představuje jednoznačně mimořádný výkon. Interpretovat hippokratovské lékařské spisy totiž předpokládá vysoké jazykové i textově kritické schopnosti, stejně tak je nutný vhled do problematiky více disciplín: dějin filosofie, dějin vědy a dějin evropského myšlení obecně. Práce Jána Országha zároveň prostředkuje českému čtenáři mimořádně závažné dílo korpusu řeckých lékařských spisů, které sehrálo důležitou roli v dějinách evropského myšlení,“ říká k úspěchu diplomanta vedoucí jeho diplomové práce Mgr. Sylva Fischerová, Ph.D., z Ústavu řeckých a latinských studií Filozofické fakulty UK.

Pojednání *0 svaté nemoci* je jednou z nejlepších ukázek řeckého racionalismu. Dílo pochází pravděpodobně z posledních desetiletí 5. století a zabývá se otázkou epilepsie, nemoci,

kterou mágové a potulní očistní kněží, jež autor spisu označuje za pouhé šarlatány, nazvali „svatou“. Podle autora není epilepsie nikterak svatější či božstější než jiné choroby; její původ umísťuje do mozku a tvrdí, že je dědičným onemocněním.

Plný text diplomové práce je přístupný on-line v repozitáři závěrečných prací.

Spis 0 svaté nemoci přináší také zásadní informace o magické praxi v klasickém Řecku, podotýká Mgr. Országh v rozhovoru

Můžete nám přiblížit, čemu jste se ve své diplomové práci věnoval?

Spis 0 svaté nemoci je obsažen ve sbírce starořeckých lékařských textů známé jako Corpus Hippocraticum zřejmě z poslední čtvrtiny 5. stol. př. n.l. Vytkl jsem si za úkol tento mimořádně zajímavý spis přeložit do češtiny, sepsat k němu úvodní pojednání a rozsáhlý filologický i věcný komentář. Ve studii jsem pak zkoumal otázky jeho datace, autorství, textové tradice a zařazení do dobového myšlenkového kontextu známého jako období řeckého osvícenství. Spis 0 svaté nemoci je právě v intencích tohoto dobového intelektuálního proudu: jeho autor, jenž je blíže neznámý, odmítá pojetí, že tzv. svatá nemoc (epilepsie) je způsobena božím zásahem a tvrdí, že je dědičná, že je její původ v mozku a že ji lze léčit dieteticky.

Proč jste zvolil právě toto téma?

Téma mi navrhla moje školitelka Mgr. Sylva Fischerová, PhD.,

kteřá na hippokratovské medicíně pracuje již delší dobu. Mě tento spis nesmírně zaujal, neboť jsem se právě tímto obdobím a myšlenkovým proudem ve starořeckém myšlení spojeným se starší sofistickou zabýval již předtím v ročníkové práci o historikovi Thúkýdidovi. Hippokratovská Svatá nemoc je spis, který mnohostranně reaguje na řadu podnětů z filosofie, vedle toho přináší také zásadní informace o magické praxi v klasickém Řecku, o nichž bychom jinak nevěděli a vůči níž se autor pojednání vymezuje.

Chystáte se toto téma rozvíjet i v budoucnu, např. v disertační práci?

Ano, rád bych pokračoval v této tematice i dále. Hlásím se totiž na Berlin Graduate School of Ancient Philosophy na Humboldtově universitě, kde se zabývají mj. i hippokratovským lékařstvím. Jako téma disertační práce jsem přijímací komisi navrhl spis O výživě, jednoho z dalších pojednání Corpus Hippocraticum. Tento spis je rovněž velmi podnětný z mnoha hledisek zejména jako dílo filosofické ovlivněné patrně stoicismem, v němž jeho autor rozvíjí řadu myšlenek ze starší filosofie, především z Hérakleita. Starořecké lékařství se stalo předmětem serióznějšího filologického bádání teprve v poměrně nedávné době, takže je ještě spousta věcí a problémů, které lze zkoumat.

O Ceně Jana Palacha

Cena je udělována za vynikající samostatnou publikační činnost (včetně překladů), za mimořádný přínos ročníkové, bakalářské či magisterské diplomní práce nebo i za výraznou společenskou aktivitu zvyšující prestiž Univerzity Karlovy, Filozofické fakulty. Je to jediná oficiální fakultní cena. Jejím smyslem je připomenout památku Jana Palacha.

Uděluje se řádnému studentovi Filozofické fakulty, který v době nominace nepřesáhne 26 let věku. S udělením ceny je spojena odměna v částce 40 000 Kč. Návrh může podat každý člen akademické obce FF UK (učitelé i posluchači).

Cenu Jana Palacha získaly letos dvě diplomové práce. Druhou oceněnou se stala Mgr. Petra Tušlová za práci *Systematická povrchová prospekce v jižním Uzbekistánu*. Více v článku Práce

mladé badatelky poodkryla historii osídlení v jižním Uzbekistánu.

zpracovala Hana Bednářová